

Kreativt, entreprenöriellt och språkutvecklande

Svenska skolan Teneriffa arbetar med Storyline

Undervisningen i ett klassrum kan se ut på många sätt och i vårt fall styrt av den svenska läroplanen Lgr 11. Ramarna är fasta och vi vet vart vi är på väg, men hur vi ska ta oss dit beror på olika förutsättningar, exempelvis vem läraren ”bakom katedern” är och vilka individer som finns i rummet. Vi på Svenska skolan på Teneriffa har funnit en form för undervisningen som passar oss, men metoden anpassas utifrån rådande grupper och utifrån vetenskaplig grund där nya rön implementeras i undervisningen.

Storyline

Vi arbetar med en metod som kallas för Storyline. Det är ett beprövat arbetssätt som utvecklades i Skottland 1965 då de fick en ny läroplan där nya begrepp som ”environmental studies” implementerades. De utmanades att söka nya vägar och det behövdes ett nytt sätt att undervisa ämnesövergripande och då växte Storyline fram med Steve Bell som en av initiativtagarna.

Storyline är ett tematiskt undervisnings-sätt där en berättelse styr temats gång. Temat är ämnesövergripande och några exempel är: Hälsoteket, Samhällsbyggarna, Da Vinci, Miljöhjältarna, Rymden, Jakten på den försvunna skatten. Vad som styr våra val av teman är givetvis läroplanen och vad våra elever behöver lära sig.

Storylinen är lärarstyrd och samtidigt elevaktiv. Om man ser Storylinen som en resa är resans start och mål förutbestämda, likaså de ”hållplatser” eller uppdrag som barnen tilldelas. Där emellan har eleverna stor frihet och kreativitet att ta oss med på spännande avstickare där de får använda sin uppfinningskraft och idérikedom. Storylinen startar alltid med en upplevelse som är oväntad. Det är inte ovanligt att de råkar stöta på en person i skolans lokaler

som behöver hjälp med något. Det uppstår dilemman som behöver lösas för att hjälpa den nyvunna vännen.

Men varför arbetar vi med en metod som är 55 år gammal? Arbetssättet är beprövat och vi vet att eleverna fångas av detta undervisnings-sätt. Dessutom har vi sytt nya kläder till den, så den ska passa en modern skola. I undervisningen blir kooperativt lärande en naturlig del, då Storyline redan från början vilar på en socialkonstruktivistisk grundsyn. Vi använder oss också av cirkelmodellen i vårt textskapande samtidigt som digitala verktyg integreras på olika sätt i lärandet.

För att förstå vad detta egentligen handlar om ska ni få kika lite på ”Storyline i temat Samhällsbyggarna”.

Uppstart

Helt plötsligt dök FN:s generalsekreterare António Guterres upp på skolgården och han var mycket bekymrad över allt elände i världen. Han behövde hjälp med att skapa det perfekta samhället, för just nu var han orolig. Eleverna skulle få bege sig till en hemlig öde ö i Stilla havet för att utföra sitt spännande uppdrag. Givetvis ville barnen ställa upp på det, men han sa att de var tvungna att vara försiktiga så att ingen förstörde deras plan och därför behövde de skaffa sig hemliga identiteter.

Karaktärer

En Storyline befolkas av olika karaktärer. Vi har dels de karaktärer lärarna skapar, dels de eleverna mejslar fram, allt för att gemensamt driva berättelsen framåt.

Uppdrag

Under Storylinens gång stöter eleverna på olika uppdrag som är skapade utifrån läro-

planen. Alla uppdrag är förutbestämda och är de som leder eleverna på vägen mot kunskapsmålen.

När eleverna skapat sina karaktärer och tagit emot sina pass är de klara för avfärd. Då är det dags att ta plats på flygplanet som ska ta dem till ön i Stilla havet, där de ska bygga upp det perfekta samhället.

Väl framme på ön ska de bygga upp ön i form av en friis (en plats där allt arbete samlas). I det här fallet skapas en tredimensionell modell utav ön utifrån en karta där sedan hus byggs upp i skalenliga modeller där de olika familjerna får bo och el skapas med hjälp av barnens egna miljövänliga energikällor. Vi bygger upp ett styrelseskick som i detta fall blev en demokrati med ett antal politiska partier och ett demokratiskt val genomförs.

Under resans gång dyker det också upp en bov som ställer till det. Ett hus är satt i brand, ett halsband blir stulet, fiskarna ligger döda vid strandkanten, en fönster-ruta är krossad och personer ligger skadade utanför sitt hus. Vad är det som har hänt? Jag var i detta läge ute efter två saker; jag ville att eleverna skulle utveckla sitt berättelseskivande samt fundera över vilka samhällstjänster som vi är i behov av på ön.

Nyckelfrågor och kooperativt lärande

Efter varje nytt uppdrag samlas vi för att samtala runt förutbestämda frågor så kallade ”nyckelfrågor”. Dessa frågor har jag som lärare redan bestämt för att väcka elevernas tankar i den riktning som undervisningen ska ta. Nyckelfrågorna här var: Vad är det som har hänt? Vem kan vara skyldig till alla olyckor? Vad kan vi göra för att det inte ska hända igen? Vad kan vi göra om vi upptäcker vem som är skyldig?

I ett klassrum finns alltid elever som är mer verbala än andra. Hur kan jag göra

för att allas röster ska höras och att allas tankar ska komma fram? För några år sedan blev Kooperativt lärande en metod som snabbt växte bland Sveriges lärare och när jag upptäckte den så kändes den som handen i handsken. Den socialkonstruktivistiska grundsynen är något som hela tiden har varit en bas i Storylinearbetet, men med det kooperativa lärandet blev det än mer strukturerat och givet att använda när vi arbetar med nyckelfrågorna bland annat. Enligt modellen för det kooperativa lärandet ikläder sig deltagarna i de olika grupperna olika roller som jag som lärare ger dem. De kan få bli ordfördelare, sekreterare, berömmare, tidtagare, materialansvariga osv. Jag fördelar dessa roller utifrån olika kriterier. När eleverna är nya för dessa roller, får de ofta en roll som jag anser att de klarar av så att de får möjlighet att lyckas. Ju mer vana eleverna är i arbetet desto mer utmanande roller får de, så att de utvecklar sin förmåga att kommunicera och samarbeta. Förutom roller finns olika samtalsmodeller och just när vi arbetar med nyckelfrågorna, så har vi funnit en favorit, "karusellen". Karusellen bygger på de frågor jag vill att eleverna ska diskutera. Dessa har jag skrivit på ett A3 papper som jag lägger ut på olika bord i klassrummet. Efter det får grupperna gå till de olika frågorna och samtala samt skriva ner sina svar. De får en avgränsad tid vid varje station och byter sedan till nästa station där de läser igenom vad som står på pappret och därefter lägger till sina egna tankar. Det här uppdraget var mer fantasorienterat, medan andra uppdrag kan vara mer faktabaserade. Då kan jag avgöra var mina elever befinner sig kunskapsmässigt och planera vidare kring hur vi ska bygga upp kunskapen för uppdraget.

Just i det här avsnittet var en del att skriva en berättande text, men det kan likväl vara att skriva en argumenterande text, en instruktion, beskrivande eller förklarande text osv., beroende på vad eleverna nu behöver lära sig. I textskapandet utgår jag från genrepedagogiken och cirkelmodellen.

Genrepedagogik och cirkelmodellen

Genrepedagogiken har sitt ursprung i Australien och är en metod som växte fram för över 30 år sedan. Den kom sedan till Sverige i början av 2000-talet. Den mångkulturella Knutbyskolan i Rinkeby märkte snabbt att deras elever utvecklade sitt skrivande på ett anmärkningsvärt sätt med hjälp av cirkelmodellen och de spred sedan metoden vidare i Sverige.

Genrepedagogiken bygger på att man tar sig an skrivande av olika textgenrer på ett strukturerat sätt, genom den så kallade cirkelmodellen. Första steget i cirkelmodellen innebär att man bygger upp kunskap om ämnet. Det kan i vårt fall kring den berättande texten handla om att vi börjar fantisera om vad som kan ha hänt som vi gjorde i "karusellen". När vi har fokus på något mer faktabetonat som exempelvis när vi ska bestämma vilka energikällor vi ska ha på ön, så fördjupar vi oss i detta ämne och lär oss mer om vad det finns för energikällor samt dess för- och nackdelar genom att läsa faktatexter, titta på filmer eller kanske en genomgång av läraren eller en expert på ämnet.

Andra steget innebär att eleven studerar andra texter i den genre som ska skrivas. Vi börjar alltid med att läsa texten tillsammans och lyfter sedan ut de delar som är specifika för genren, vilket handlar om textens uppbyggnad med syfte, struktur som till exempel rubrik, inledning, händelser och avslut

samt språkliga drag i genren. Här skapar vi en gemensam checklista för vad vi behöver tänka på när vi skriver texten inom genren.

Tredje steget innebär att vi skriver en gemensam text och det fjärde steget betyder att eleven skriver en egen text. Beroende på var eleverna befinner sig i sin utveckling bakar jag ibland ihop dessa två delar. Ibland skriver eleverna i par och ibland skriver eleverna enskilt.

Innan vi känner oss klara för att publicera texterna ger vi varandra formativ återkoppling genom feedback och feedforward. Först börjar eleven att återkoppla till sig själv mot checklistan i sin text efter det ger antingen kamraten eller jag återkoppling till eleven kring texten. Den kunskap jag får om var eleven befinner sig i sitt skrivande tar jag med mig in i min lektionsplanering för hur vi ska fortsätta utveckla elevens och gruppens skrivande.

En spektakulär avslutning

En Storyline kan bestå av allt från 4–8 uppdrag beroende på hur lång tid vi har på oss och vad jag avser att eleverna ska lära sig. Storylinen avslutas alltid på ett spektakulärt sätt; med ett vernissage, ett öppet hus, en redovisning, en utflykt eller en fest. Storyline Samhällsbyggarna avslutades med en nationaldagsfest där våra fantastiska föräldrar hade lagat en ekologisk, vegetarisk trerättersmiddag som serverades för eleverna med pompa och ståt i Nobelfeststil med fin servering, tal, uppträdanden och dans.

Så här kan man arbeta om man vill göra kunskapen viktig på riktigt, lustfylld och med hög måluppfyllelse.

Text: Lottis Isaksson, lärare och biträdande rektor på Svenska skolan Teneriffa